

Nr 63.

Av herrar **Ericsson** i Sörsjön och **Hallberg**, om utredning rörande tingshusbyggnadsskyldigheten och därmed sammanhängande spörsmål.

Frågan om tingshusbyggnadsskyldigheten och därmed sammanhängande spörsmål har varit föremål för uppmärksamhet vid olika tillfällen, dock utan att några mera betydelsefulla ändringar genomförts. Att behov av översyn föreligger med avseende å nu gällande bestämmelser synes uppenbart, framför allt på grund av bristen på lagstadganden rörande de former, i vilka de tingshusbyggnadsskyldiga skola handlägga sina angelägenheter. I regel utgöres ett tingslag av flera kommuner, vilka jämlikt år 1930 antagna bestämmelser i lagen om kommunalstyrelse på landet skola utse kommunvis valda ombud med uppgift att representera de tingshusbyggnadsskyldige vid stämma, som vanligen hålles i tingshuset inför domhavanden en gång om året. Ehuru som sagt några i lag fastställda regler eller anvisningar för handläggning av ärenden å stämma icke finnas, har det emellertid under årtiondenas gång utbildats en viss praxis, som så att säga blivit normgivande för behandling av uppkommande spörsmål. Sålunda torde åtminstone i flertalet tingslag numera finnas i egenskap av verkställande och förvaltande organ en s. k. tingshusstyrelse, utsedd av de tingshusbyggnadsskyldige å stämma eller bestående av de i tingslaget ingående kommunernas ombud. Härjämte kan anföras att i fråga om vissa tingslag ha de tingshusbyggnadsskyldige antagit reglementen, innehållande närmare föreskrifter rörande angelägenheternas ordnande. Härav framgår att även om utvecklingen gått i den riktningen, att inom åtskilliga tingslag ungefärligen lika regler tillämpas för handläggningen av uppgifterna, så är det å andra sidan klart, att olikhet i viss utsträckning är rådande mellan tingslagen i det avseende varom här är fråga. Men oberoende härav måste det betraktas såsom en brist att lagbestämmelser på förevarande område saknas.

Jämlikt lagen av den 5 juli 1909 äro alla de, vilka inom tingslaget erlægga kommunalutskylder, pliktiga att deltaga i kostnaden för tingshus och häradshäkte, varjämte enligt lagen den 18 juli 1942 skyldighet föreligger att även bekosta lokaler för kansli samt inventarier. Man har sålunda att uttaxera medel till för tingslaget gemensamt ändamål, och härav följer väl, att gemensam förvaltning måste ombesörjas, vilket också sker. Man torde numera knappast kunna uppleta något liknande fall, där i lag stadgade regler för tillsättande av förvaltningsorgan och revision samt föreskrifter för sammanträdens hållande m. m. saknas. Det skulle säkerligen icke uppfattas såsom någon obehörig och onödig inblandning i tings-

husbyggnadsskyldiges angelägenheter, om erforderliga bestämmelser rörande dessa spörsmål fastställdes i en för ändamålet tillkommen lagstiftning. Tvärtom borde det uppfattas som en hjälp om enhetliga regler tillskapades, avseende de former, i vilka tingshusbyggnadsskyldige ha att handlägga sina angelägenheter.

Med tanke härpå synes det vara lämpligt erinra om den utredning, som verkställdes år 1936 av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga och vilken resulterade i ett av utredningen avgivet betänkande, innehållande *dels* förslag till lag om tingshusbyggnadsskyldighet *samt dels* förslag till lag om tingshusbyggnadsdistrikt. Det förstnämnda lagförslaget förefaller på ett tillfredsställande sätt angiva skyldigheterna med avseende å byggande och underhåll av tingshus och kansli, anskaffning av inventarier m. m. och borde därför utan olägenhet kunna genomföras. I fråga om förslaget till lag om tingshusbyggnadsdistrikt torde nog tveksamhet kunna råda beträffande den av de sakkunniga föreslagna tingshusfullmäktigeinstitutionen. Denna apparat synes vara något mera omfattande än som strängt taget kan anses nödvändigt. Det är härvid att märka, att förslaget innebär utseende av fullmäktige till samma antal som nämndemän inom tingslaget, och enär i samband med processreformens ikraftträdande nämndemännens antal utökats i ej ringa mån, skulle förmodligen ett dylikt organ bliva något fylligare än av behovet är påkallat. Ehuru det i och för sig verkar tilltalande att tillsätta fullmäktige med den självständiga ställning dessa enligt förslaget skulle få, så torde det ändå vara att föredraga, att apparaten blir av mindre storlek och av något enklare beskaffenhet. Det torde i stället övervägas att antingen tillsätta tingshusstyrelse direkt genom val i kommunalfullmäktige av minst en ledamot vardera av de i tingslaget ingående kommunerna, vilken styrelse det skulle åligga att handhava förvaltningen av tingshusbyggnadsskyldiges angelägenheter, eller att av kommunerna utsedda ombud bemyndigas att utse tingshusstyrelse. Med hänsyn till önskvärdheten av att få det hela ordnat så enkelt och praktiskt som möjligt, förefaller anordningen med befullmäktigade ombud närmast kunna betraktas som en överorganisation. Även revisorer för granskning av tingshusstyrelsens räkenskaper och förvaltning kunna givetvis också utses av fullmäktige i kommunerna tillhörande tingslaget. På grund av bristen på lagbestämmelser i förevarande avseende och då det förefaller rimligt att denna brist avlägsnas, bör en utredning verkställas rörande tingshusbyggnadsskyldigheten och alldeles särskilt beträffande de former, i vilka de tingshusbyggnadsskyldige skola handlägga sina angelägenheter.

Under hänvisning till vad ovan anförts tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande tingshusbyggnadsskyldigheten och därmed sammanhängande spörsmål samt

för riksdagen framlägga det eller de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 19 januari 1948.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Arvid Hallberg.
